

.....
pieczętka Szkoły Doktorskiej

**OPIS PRZEDMIOTU
ORAZ SPOSOBÓW WERYFIKACJI OSIĄGNIĘCIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
W SZKOLE DOKTORSKIEJ**

OPIS PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu	Humanistyka środowiskowa
Język wykładowy	polski
Tytuł/stopień naukowy prowadzącego	dr hab., prof. UKEN
Imię i nazwisko prowadzącego	Magdalena Roszczynialska
Rok akademicki, semestr	2025-2026, semestr 4
Dyscyplina której dotyczy przedmiot	literaturoznawstwo
Liczba godzin dydaktycznych	12
Liczba punktów ECTS	2
Sposób zaliczenia przedmiotu (zaliczenie, zaliczenie z oceną, egzamin)	zaliczenie
Warunki zaliczenia	Aktywny udział osoby studiującej w zajęciach i w merytorycznej dyskusji, lektura tekstów, projekt indywidualny.
Warunki zaliczenia dla obcokrajowców	nie dotyczy
Treści realizowane podczas zajęć Wprowadzenie do humanistyki środowiskowej/ekologicznej, zwrot biologiczny w humanistyce, ekokrytyka. Animal studies jako perspektywa teoretyczna i etyczna. Plant studies jako perspektywa teoretyczna i etyczna. Zwrot geologiczny, humanistyka planetarna, ciemna ekologia. Nowe materializmy jako perspektywa badawcza. [możliwa modyfikacja niektórych treści po ustaleniu z osobami studiującymi]	
Literatura	Literatura - fragmenty tekstów wybranych z poniższej listy: 1. Monika Bakke, <i>Posthumanizm. Człowiek w świecie większym niż ludzki</i> , w: <i>Człowiek wobec natury. Humanizm wobec nauk biologicznych</i> , pod red. J. Sokolskiego, Warszawa 2010. 2. Monika Bakke, <i>Bio-transfiguracje. Sztuka i estetyka posthumanizmu</i> , Poznań 2012. 3. Monika Bakke, <i>Gdy stawka jest większa niż życie</i> .

Sztuka wobec mineralno-biologicznych wspólnot, „Teksty Drugie” 2020 nr 1.

4. Anna Barcz, *Realizm ekologiczny*, Katowice 2016.
5. Ewa Bińczyk, *Epoka człowieka. Retoryka i marazm antropocenu*, Warszawa 2018.
6. *Biological turn. Idee biologii w humanistyce współczesnej*, red. D. Wężowicz-Ziółkowska, E. Wieczorkowska, Katowice 2016.
7. Matthew Calarco, *Zoografie. Kwestia zwierzęca od Heideggera do Derridy*, przeł. P. Sadzik, P. Szaj, Poznań 2022
8. J.M. Coetzee, *Żywoty zwierząt*, przeł. A. Dobrzańska – Gadowska, Warszawa 2004.
9. Przemysław Czapliński, *Maszyny znikania, albo jak istnieje to, co nie istnieje*, w: P. Czapliński, J.B. Bednarek, D. Gostyński, *Literatura i jej natury*, Poznań 2017.
10. Ewa Domańska, *Biohumanistyka (rozpoznanie wstępne)*, w: *Ekologia interdyscyplinarności*, red. J. Axer, M. Konarzewski, Warszawa 2021.
11. Ewa Domańska, *Humanistyka ekologiczna*, „Teksty Drugie” 2013, 1–2,
12. *Feministyczne nowe materializmy*, pod red. O. Cielemięckiej, M. Rogowskiej-Stangret, Lublin 2018.
13. Julia Fiedorczuk, *Cyborg w ogrodzie. Wprowadzenie do ekokrytyki*, Gdańsk 2015.
14. *Po humanizmie: od animal studies do technokrytyki*, red. J. Włodarczyk, Z. Ładyga-Michalska, Gdańsk 2015.
15. Donna Haraway, *Manifest gatunków stowarzyszonych*, w: *Teorie wywrotowe*, pod red. A. Gajewskiej, Poznań 2012.
16. Donna Haraway, *Nie uciekajmy przed kłopotami. Antropocen – kapitałocen – chthulucen*, w: *Antropocen czy kapitałocen?...*, red. J. W. Moore, Poznań 2021.
17. Anita Jarzyna, *Post-koiné. Studia o nieantropocentrycznych językach (poetyckich)*, Łódź 2020.
18. Andrzej Marzec, *Antropocień. Filozofia i estetyka po końcu świata*, Warszawa 2021.
19. Timothy Morton, *Mroczna ekologia. Ku logice przyszłego współistnienia*, przeł. A. Barcz, Warszawa 2023.
20. Anna Nacher, *Las – wspólnota sympoietyczna?*, „Czas Kultury” 2017, nr 3.
21. *O jeden las za daleko. Demokracja, kapitalizm i nieposłuszeństwo obywatelskie w Polsce*, red. P. Czapliński, J.B. Bednarek, D. Gostyński,

	<p>Warszawa 2019.</p> <p>22. <i>Podstawowe pojęcia studiów nad zwierzętami</i>, red. D. Gzyra, D. Łagodźka, Warszawa 2025.</p> <p>23. Monika Rogowska-Stangret, <i>Być ze świata. Cztery eseje o etyce posthumanistycznej</i>, Gdańsk 2021.</p> <p>24. <i>Ryzosfera: grzyby i bakterie w sieci sztuki i kultury</i>, red. M. Smolińska, Poznań 2019.</p> <p>25. Katarzyna Szopa, <i>Rośl-inne myślenie, czyli przyczynek do plant studies</i>, „Czas Kultury” 2015, nr 1.</p> <p>26. Anna Lowenhaupt Tsing, <i>Grzyb u kresu świata. O możliwości życia na ruinach kapitalizmu</i>, przeł. i oprac. nauk. M. Rogowska-Stangret, A. Ross, J. Grygieńć. Toruń 2024.</p> <p>27. Aleksandra Ubertowska, <i>Historie biotyczne. Pomiędzy estetyką a geotraumą</i>, Warszawa 2020.</p> <p>28. Wywiad z Karen Barad, w: Rick Dolphijn, Iris van der Tuin, <i>Nowy materializm. Wywiady i kartografie</i>, Gdańsk-Poznań-Warszawa 2018.</p>
--	---

EFEKTY I WERYFIKACJA

Symbol	Opis efektu uczenia się w Szkole Doktorskiej*	Formy weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się w ramach przedmiotu
W1	zna i rozumie – w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek w danej dziedzinie, obejmujący podstawy teoretyczne i zagadnienia ogólne oraz wybrane zagadnienia szczegółowe właściwe dla dyscypliny realizowanej w ramach szkoły	Krytyczna lektura tekstów naukowych, udział w dyskusji
W3	zna i rozumie metodologię badań w danej dziedzinie	Krytyczna lektura tekstów naukowych, udział w dyskusji, projekt indywidualny
W5	zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	Krytyczna lektura tekstów naukowych, udział w dyskusji, projekt indywidualny
U1	potrafi wykorzystywać wiedzę z różnych dziedzin nauki i sztuki, formułowania i innowacyjnego rozwiązywania złożonych problemów lub wykonywania zadań o charakterze badawczym lub artystycznym	Krytyczna lektura tekstów naukowych, udział w dyskusji, projekt indywidualny
U2	potrafi wykorzystywać w pracy badawczej / twórczej wiedzę metodologiczną, a w szczególności definiować cel i przedmiot badań, formułować hipotezę badawczą lub artystyczną, rozwijać metody,	Krytyczna lektura tekstów naukowych, udział w dyskusji, projekt indywidualny

	techniki i narzędzia badawcze lub artystyczne oraz twórczo je stosować, wnioskować na podstawie wyników badań /działań artystycznych	
K1	jest gotów do krytycznej oceny dorobku właściwej dyscypliny realizowanej w ramach szkoły oraz własnego wkładu w jej rozwój	Krytyczna lektura tekstów naukowych, udział w dyskusji
K3	jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych badaczy i twórców, a także inicjowania działań na rzecz interesu publicznego	Projekt indywidualny

31.03.2026

.....
data

.....
podpis prowadzącego (prowadzących) zajęcia w ramach przedmiotu

**Z-CA DYREKTORA
Szkoły Doktorskiej**

dr hab. Paulina Rojek-Adamek, prof. UKEN

.....
data

.....
podpis Dyrektora Szkoły Doktorskiej